

му, слід зауважити, що суть виконавчо-розпорядчої діяльності місцевих державних адміністрацій полягає у здійсненні державного управління на місцях, забезпеченні виконання законів та інших нормативних актів за допомогою як організаційних так і правових інструментів. Варто також відзначити, що при вирішенні питань сфери відання та діяльності місцевих державних адміністрацій виникають певні проблеми, пов'язані перед усім із розмежуванням функцій обласних та районних державних адміністрацій. Так, аналізуючи норми Закону України "Про місцеві державні адміністрації" неможливо визначити, які саме функції має виконувати обласна державна адміністрація, а які районна. Вирішення даної проблеми можливе шляхом ліквідації місцевих державних адміністрацій та передачі частини повноважень виконавчим комітетам відповідних районних рад. Звичайно, процес реформування системи місцевих державних адміністрацій потребує певного часу та політичної волі законодавця. Важливим аспектом, який розкриває правовий статус місцевих державних адміністрацій як органів загальної компетенції у сфері виконавчої влади є визначення кола повноважень по здійсненню відповідних задач та функцій. Так, у ст. 13 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 р. № 586 вказано перелік питань, які належать до відання місцевих державних адміністрацій у межах і формах, визначених Конституцією і законами України [1]. При цьому варто зауважити, що певні повноваження місцеві державні адміністрації, реально не можуть забезпечити, або такі повноваження здійснюються іншими державними органами. Що стосується соціально-економічного розвитку відповідних територій, то місцеві державні адміністрації готують тільки проекти програм соціально-економічного розвитку і подають їх на затвердження відповідній раді, забезпечує їх виконання, звітує перед відповідною радою про їх виконання. Тобто місцева державна адміністрація лише частково займається питанням забезпечення соціально-економічного розвитку відповідних територій. Таким чином, враховуючи вищевказане, є всі підстави стверджувати, що у деяких випадках місцеві державні адміністрації та їх структурні підрозділи здійснюють повноваження інших місцевих органів виконавчої влади. Така ситуація є недопустимою. Необхідно чітко розмежувати сфери відання таким чином, щоб управління певною сферою здійснював один державний орган. Це дозволить скоротити витрати на утримання апарату місцевих органів виконавчої влади, посилить відповідальність керівників та працівників місцевих органів виконавчої влади. Крім того, також існує проблема відповідності обсягу прав місцевих державних адміністрацій із їх повноваженнями та функцією контролю.

Так, у ст. 28 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 р. № 586 чітко не встановлений обсяг прав місцевих державних адміністрацій, що не відповідає вимогам ст. 19 Конституції України. Крім того, аналізуючи норми ст. 16 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 р. № 586, можна дійти висновку, що місцеві державні адміністрації здійснюють контроль у тих сферах суспільного життя, управління якими вони не здійснюють, більш того, у складі місцевих державних адміністрації відсутні відповідні структурні підрозділи.

Підсумовуючи все вищевказане, необхідно відзначити, що між повноваженнями, правами та контрольними функціями відсутній стійкий зв'язок, що негативно впливає на ефективність державного управління на місцевому рівні. Перш за все, потрібно чітко визначити сферу повноважень місцевих державних адміністрацій, по-друге, визначити коло прав, які відповідали б повноваженням і не виходили за їх межі, по-третє, функція контролю місцевими державними адміністраціями має здійснюватись лише у тих сферах, які належать до їх компетенції.

Література

1. Конституція України: [Текст]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2012 р.]. – К.: Мінво Юстиції України, 2012. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.

УДК 342.9(043.2)

Колпаков В.К.,
д.ю.н., професор,
Швец С.О.,
студент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ГЕНЕЗИСУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Відомий французький адміністративіст Г. Бренбан зазначав, що немає таких секторів суспільного життя, які б випадали цілком з-під сфери адміністративно-правового контролю, оскільки адміністративне право є правом живим, глибоко вкоріненим у суспільстві, що увійшло в побут і свідомість сучасної людини. Посилаючись на історичні факти, фахівці (наприклад, проф. Ю.М. Старилова) відзначають, що адмі-

ністративне право як правова дисципліна і самостійне наукове знання почало формуватися в процесі історичного розвитку державного апарату в XV – XVI століттях. Сукупність таких понять, як "поліцейське право", "наука поліції", "наука права внутрішнього управління", "адміністративне право", розглядаються як різні назви галузі юриспруденції, в якій містяться юридичні норми, призначені регулювати діяльність адміністрації, а також визначають зміст правовідносин, що виникають між державою і керованими суб'єктами права. [1, с. 20]. На думку дослідників кінця XIX століття (Л. Штейн, Г. Мейер), система права внутрішнього управління складалася з наступних елементів: регулювання особистих відносин (облік населення); право поселення та підданства, політика населення, шлюбне право, імміграція і еміграція; "заходи щодо громадського здоров'я" (санітарна і медична поліція); поліція безпеки (загальні заходи попередження злочинів, "заходи щодо товариств, зборів і друку"); освіти; поліція моралі; законодавство про бідних і благодійність; управління господарським життям (боротьба зі стихійними лихами, пожежами, водне право, страхування; шляхи сполучення, гроші, гірнича справа; лісівництво, мисливство і рибальство; сільське господарство; торгівля). Адміністративне право – відносно молода галузь права. У західноєвропейських державах воно починає формуватися в епоху промислових революцій як реальна потреба держави. Управлінська діяльність інститутів держави поступово починає піддаватися дії мають специфічний характер адміністративно-правових норм. До виникнення адміністративного права регулювання здійснювалось загальноправовими нормами, які діяли і у відношенні всіх інших суб'єктів права. Адміністративно-правові системи різних держав відображають загальні тенденції розвитку як сучасної державності, так і особливості еволюції розвитку окремо взятих країн. На думку проф. Ю.Н. Старілова, основними передумовами становлення та формування адміністративного права стали, з урахуванням накопиченого історичного досвіду державного будівництва та потреб суспільства, наступні фактори:

- забезпечення суспільного благополуччя (розвиток економіки, фінансів, господарства, управління) і захист суспільства від небезпек;
- створення апарату управління і впорядкування управлінської діяльності;
- створення порядку управління, а потім "зв'язування" адміністративної влади (адміністративних дій та заходів) правовими нормами;
- встановлення в законах взаємних прав та обов'язків громадян і держави, тобто правова регламентація взаємовідносин між державою (і його владою) і суспільством (громадянами);

- визначення правовим шляхом порядку розгляду виникають між громадянами і владними державними управлінськими органами спорів;
- забезпечення законності у сфері публічного управління.

У західноєвропейських країнах адміністративне право розвивалося практично за єдиним сценарієм. В епоху абсолютизму існували в той час держави, практично суверенні територіально, взяли абсолютизм як форму правління за французьким зразком. Він давав правителю необмежену владу і забезпечував жорстке адміністративне управління, ведення впорядкованого фінансового господарства і формування регулярної армії. Німецька держава періоду абсолютизму формально проголошувала правовий захист на рівні імперії і на рівні територій. Однак правова дорога в імператорський суд і в імператорський рада була ускладнена тим, що багато стану в імперії успадкували привілеї і тому не підкорялися судової юрисдикції. На окремих територіях (в державах) створювалася адміністративна юрисдикція (так звана камеральна юстиція), в чю компетенцію входило розгляд і вирішення адміністративними органами справ (спорів), що виникають у процесі управлінської діяльності.

У сфері правового захисту громадян особливе значення в адміністративному праві придбав вийшов з римського права термін "фіскус". Реалізація цього поняття на практиці, з одного боку, зробила можливим роз'єднання державного та особистого (княжого) майна, а з іншого – підтверджувала стану структуру держави. Якщо громадянин скаржився на правителя (князя), то це означало, що він скаржився не на нього конкретно, а на фіскус, тобто на державну владу, і його органи. Отже, владні суверенні повноваження князів (правителів) переводилися в розряд приватноправових відносин.

Батьківщиною адміністративного права вважається Франція. Фахівці пояснюють, що більш раннього по відношенню до інших держав процесу "формування адміністративного законодавства у цій країні сприяла Доктрина, відповідно до якої органи управління повинні бути беззастережно відділені від судів, до яких французька буржуазія не мала довіри" [2, с. 203 – 215].

Література:

1. Колпаков В.К. Курс адміністративного права:України : Підручник / В.К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко [та ін.]- К. : Юрінком Інтер, 2012.– 808 с.
2. Як розвивалася наука адміністративного права у європейських країнах // Журнал російського права.– №3/4.– с. 203 – 215.